

DOI:10.5937/etp2402151P

Datum prijema rada: 18.6.2024.

Datum prihvatanja rada: 24.6.2024.

PRIKAZ

EKONOMIJA
TEORIJA I PRAKSA
Godina XVII • broj 2
str. 151–153

PRIKAZ MONOGRAFIJE „SRPSKA ORGANSKA PREHRAMBENA PROIZVODNJA“

Prodanović Radivoj¹

Monografija *Srpska organska prehrambena proizvodnja* autora *Marka Carića, Svetlane Ignjatijević, Jelene Vape Tankosić, Nikole Puvače i Maje Ćirić* u izdanju Fakulteta za ekonomiju i inženjerski menadžment u Novom Sadu predstavlja sveobuhvatan prikaz stanja, izazova i potencijala organske poljoprivredne proizvodnje u Republici Srbiji. Ova publikacija je od izuzetnog značaja za sve one koji se bave ili planiraju da se bave organskom poljoprivredom, uključujući proizvođače, menadžere, donosiocce odluka na makronivou i akademsku zajednicu.

U uvodnom delu, autori detaljno objašnjavaju značaj organske poljoprivrede u savremenom kontekstu, kao i značaj istraživanja na ovu temu, s posebnim osvrtom na ekološke, ekonomske i društvene benefite. Ovaj deo postavlja temelje za dalju analizu kroz pregled trenutne situacije u Republici Srbiji, uključujući konkurentsku poziciju organskih proizvođača, pravni okvir, tržišne prilike i izazove. U uvodu se nagoveštava čime se sve monografija bavi, što potencijalnom čitaocu pomaže da shvati i proceni zamisli i aktivnosti istraživačkog tima, odnosno ostvarene rezultate.

U monografiji se analiziraju ključni faktori, koji utiču na konkurentnost i uspeh organskih proizvođača, kao što su: odnos proizvođača i zajednice prema organskoj proizvodnji, kvalitet i dostupnost ekoloških resursa za proizvodnju, edukacija proizvođača i efikasnost distribucije. Autori,

¹ Univerzitet Privredna akademija, Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment, Cvećarska 2, 21000 Novi Sad, r.prodanovic@fimek.edu.rs

takođe, ističu važnost inovacija i tehnološkog napretka u unapređenju proizvodnih procesa i razvoju sektora organske proizvodnje u funkciji održivog razvoja AP Vojvodine.

Vizija i misija su jasno definisane i usmerene ka dugoročnom razvoju sektora organske proizvodnje u Republici Srbiji. Vizija naglašava cilj postizanja liderstva na regionalnom tržištu organske hrane, dok misija obuhvata implementaciju održivih i ekološki prihvatljivih praksi, a radi unapređenja proizvodnje organskih proizvoda i zadovoljavanja interesa svih stejkholdera.

Strategijski ciljevi su formulisani, kako bi se obezbedio kontinuitet i održivost razvoja. Ciljevi uključuju povećanje proizvodnih kapaciteta, poboljšanje kvaliteta proizvoda, jačanje tržišne pozicije i konkurentnosti proizvođača, te povećanje izvoza. Ovi ciljevi su potkrepljeni konkretnim akcijskim planovima i merljivim indikatorima.

SWOT analiza pruža detaljan pregled snaga, slabosti, prilika i pretnji sa kojima se suočava sektor organske proizvodnje u Republici Srbiji. Snage uključuju plodno i nekontaminirano zemljište i rastuću svest potrošača o značaju organske hrane, dok slabosti obuhvataju nedostatak infrastrukture i edukacije. Prilike se vide u rastućem domaćem i inostranom tržištu, dok su pretnje povezane sa ekonomskim nestabilnostima, nekonzistentnim merama agrarne politike i klimatskim promenama.

Odluke koje morate doneti da biste započeli sopstveni biznis su posebno korisne za preduzetnike. Ovaj deo obrađuje ključne odluke vezane za administrativne procedure, vrste pravnih formi, tehnologije, tržišne segmente i strategije finansiranja.

Detaljno su obrađeni pravni i finansijski aspekti poslovanja organskih subjekata, uključujući procedure za dobijanje sertifikata, subvencije, kredite i druge vidove finansijske podrške. Važeća pravila u Republici Srbiji su jasno objašnjena, što olakšava proizvođačima da se usklade sa zakonskim zahtevima.

Objašnjeni su različiti oblici organizovanja, od individualnih farmi (agropreduzetnika) do privrednih društava i zadruga. Autori ističu prednosti i mane svakog oblika, kao i preporuke za optimalan izbor u zavisnosti od specifičnih uslova i ciljeva poljoprivrednih proizvođača.

Biznis plan je srž svakog uspešnog poslovanja, a ovaj segment monografije pruža detaljan vodič za izradu biznis plana u organskoj poljoprivrednoj proizvodnji. Obradeni su tehnološko-organizacioni modeli, elementi biznis plana, kao i raspoloživi izvori finansiranja u Republici Srbiji.

Edukacija je ključna za razvoj sektora, a autori detaljno obrađuju programe obuke, kurseve i druge vidove edukacije dostupne proizvođačima. Ističu se važnost kontinuirane edukacije i primene savremenih tehnologija i praksi, kako bi se očuvali proizvodni resursi, proizvela sirovina najvišeg kvaliteta i po tom osnovu ostvarila dobit.

Optimizacija proizvodnje u skladu sa potrebama tržišta i međunarodnim praksama je neophodna za postizanje konkurentnosti. Pojašnjen je put kako postati organski proizvođač i prikazane su najbolje prakse iz EU, koje se mogu primeniti u Republici Srbiji. Akcenat je, takođe, stavljen na opšte uslove za podizanje konkurentnosti organske proizvodnje (tražnja, infrastruktura, ljudski resurs, kapital, podsticajne mere, profil potrošača i dr.)

Analiza tržišta i potrošačkih navika pruža uvid u preferencije i ponašanje kupaca, što je ključno za kreiranje efektivnih marketinških strategija. Marketing plan obuhvata ciljeve, ciljna tržišta, profil kupaca, strategije promocije i distribucije, što može pomoći u podizanju konkurentnosti poljoprivrednih subjekata uključenih u organsku proizvodnju, posebno kada je u pitanju izvoz organskih proizvoda, a što je strateški pravac ove agroindustrije.

Monografija „Srpska organska prehrambena proizvodnja” pruža sveobuhvatan i detaljan pregled svih važnijih aspekata organske proizvodnje hrane u Republici Srbiji. Kroz analizu ključnih faktora uspeha, strategijskih ciljeva, pravnih i finansijskih pitanja, autori pružaju neophodne informacije i smernice za uspešno vođenje agrobiznisa u organskoj proizvodnji. Ova monografija je neprocenjiv resurs za sve koji žele da se bave organskom proizvodnjom i doprinesu održivom razvoju ovog sektora u Republici Srbiji.